



Przemysław Wylegała

Kamień 53, 77-400 Złotów

tel. 661 250 157, e-mail: przemo@salamandra.org.pl

Gmina Kleszczewo

63-005 Kleszczewo, ul Poznańska 4

EKSPERTYZA ORNITOLOGICZNA

**w związku z realizowanym zadaniem „Kompleksowa termomodernizacja przyszkolnej Hali
Widowiskowo-Sportowej oraz modernizacja kotłowni w budynku Zespołu Szkół w
Kleszczewie, Gmina Kleszczewo woj. wielkopolskie”**

opracowanie: mgr inż. Przemysław Wylegała

Niniejszą ekspertyzę wykonano na potrzeby Gminy Kleszczewo, w związku z planowaną realizacją prac termomodernizacyjnych. Obejmuje ona ocenę, czy budynek Hali Widowiskowo-Sportowej stanowi lub może stanowić siedliska (w szczególności miejsce gniazdowania) ptaków oraz czy planowane prace mogą stanowić zagrożenie dla tej grupy zwierząt.

W Polsce kilkanaście gatunków ptaków regularnie zakłada gniazda na budynkach i konstrukcjach zbudowanych przez człowieka. Dla kilku gatunków (gołąb miejski *Columba livia f. domestica*, jerzyk *Apus apus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *P. montanus*, oknówka *Delichon urbicum*, dymówka *Hirundo rustica*, kawka *Corvus monedula*, pustułka *Falco tinnunculus*) budynki stanowią podstawowe miejsce gniazdowania. Umożliwienie im lokalizowania gniazd w tego typu miejscach ma więc kluczowe znaczenie dla zachowania właściwego stanu ochrony ich populacji w Polsce.

Jeśli planowane prace termomodernizacyjne stanowią potencjalne zagrożenie dla ptaków z chronionych gatunków lub ich siedlisk, należy uwzględnić działania zapobiegawcze. Jeśli pewnych szkód nie można uniknąć, konieczne jest uzyskania odpowiednich zezwoleń organu ochrony przyrody, które zwykle określają wymagane środki łagodzące (minimalizujące)

negatywne skutki oraz działania kompensujące starty, których nie dało się uniknąć (np. Wylegała i in. 2009¹, GDOŚ 2018²).

Metodyka

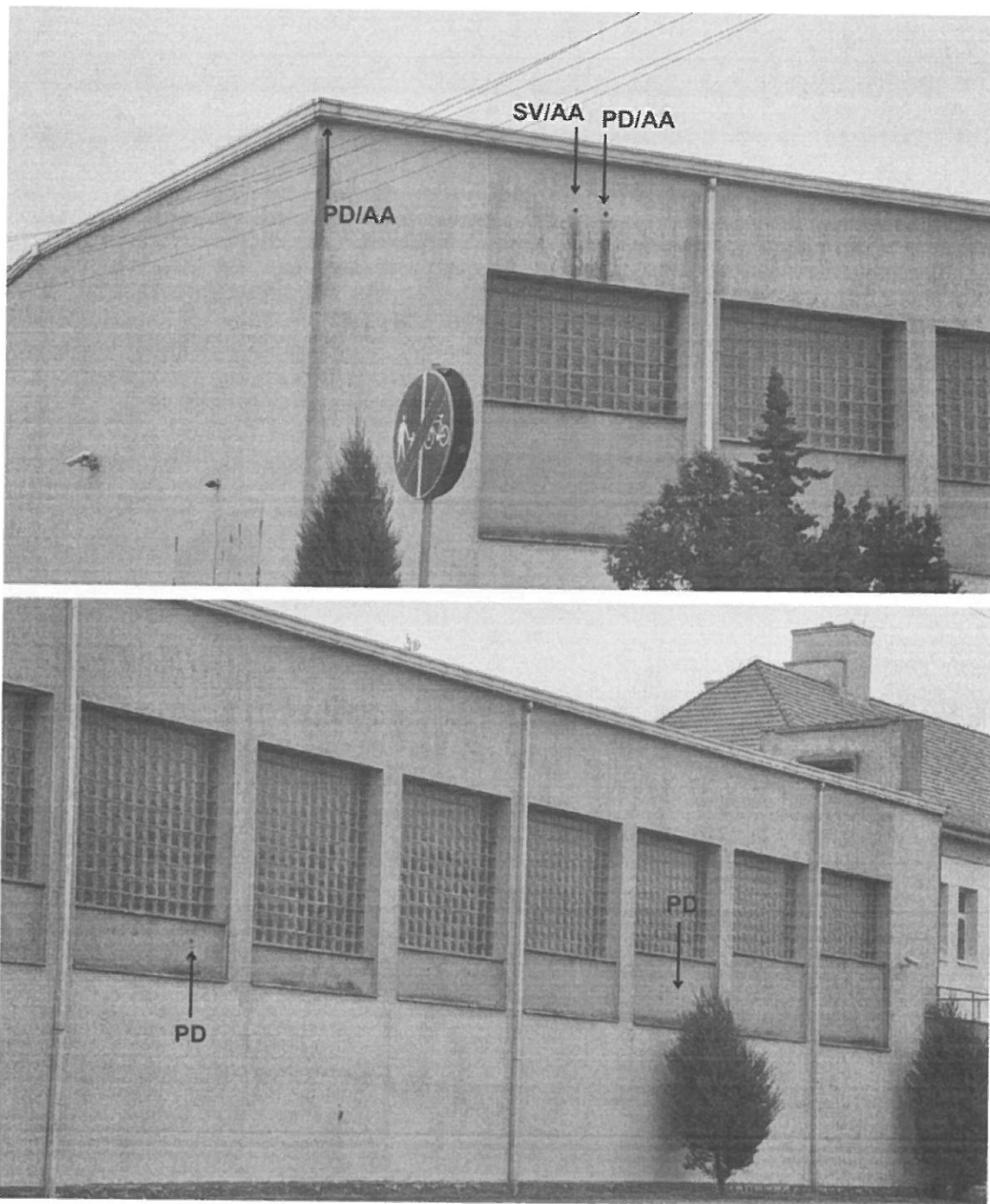
Ekspertyzę wykonano na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w dniu 29.05.2020. Podczas wizyty terenowej zwracano uwagę na obecność ptaków wykazujących zachowania wskazujące na gniazdowanie na budynku (zwłaszcza ptaki z materiałem gniazdowym oraz pokarmem dla piskląt oraz wchodzące do szczelin budynku). Zwracano także uwagę na ślady obecności ptaków, wskazujące na obecność zajętego gniazda w sezonie lęgowym (obielenie kałem ściany w pobliżu szczelin, ślady wytarcia ściany przez pióra ptaków poniżej wejścia do gniazda, materiał gniazdowy wystający ze szczelin). Oceniono także, czy budynek oferuje potencjalne miejsca lęgowe ptaków i czy w związku z tym może on stanowić miejsce gniazdowania w okresie lęgowym. Podczas kontroli posługiwano się lornetką (10x40) oraz wykonywano dokumentację fotograficzną rzeczywistych i potencjalnych miejsc gniazdowania.

Wyniki

Podczas kontroli stwierdzono 5 miejsc, wykorzystywanych przez ptaki jako miejsca gniazdowania (fot. 1-2). Obecność ptaków stwierdzono w 4 miejscach – czynne gniazdo wróbla *Passer domesticus* pod obróbką blacharską w narożniku dachu, czynne gniazdo szpaka *Sturnus vulgaris* w jednym z dwóch blisko siebie położonych otworów (prawdopodobnie powstałych na skutek uszkodzenia elewacji, zdjęcie górne) oraz dwa czynne gniazda wróbli *Passer domesticus* położone na wysokości około 3 m nad ziemią w otworach także powstałych na skutek uszkodzenia elewacji (zdjęcie dolne). Bardzo prawdopodobne jest także drugiego otworu obok gniazda szpaków. Podczas inkubacji jaj ptaki są jednak bardzo trudno wykrywalne ze względu na rzadkie opuszczanie gniazda. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że trzy lokalizacje przedstawione na zdjęciu górnym wykorzystywane są także jako miejsca gniazdowania jerzyka (np. po wyprowadzeniu lęgów przez szpaki i wróble).

¹ Wylegała P., Jaros R., Dzięciołowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody. PTOP „Salamandra”: 32 ss. http://www.salamandra.org.pl/DO_POBRANIA/PRAWO/folder_bloki.pdf

² GDOŚ. 2018. Ptaki i nietoperze w miastach: 6 ss. <http://www.gdos.gov.pl/ochrona-ptakow-i-nietoperzy>.



Fot 1-2. Lokalizacja miejsc wykorzystywanych przez ptaki jako miejsce gniazdowania na Hali Widowiskowo-Sportowej w Kleszczewie. Oznaczenia: PD – wróbel, AA – jerzyk, SV - szpak

Wnioski

Budynek Hali stanowi miejsce gniazdowania co najmniej 3 par wróbli, 1 pary szpaka oraz prawdopodobnie 1-3 par jerzyka.

Zalecenia

- 1) Należy wystąpić o zgodę na niszczenie siedlisk ptaków do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu. Wskazane jest, by wniosek zawierał propozycję zakresu i lokalizacji działań kompensacyjnych (przedstawionych w punkcie 3).
- 2) Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym ptaków trwającym w przypadku stwierdzonych gatunków od drugiej połowy lutego do końca sierpnia. Jeśli konieczne jest prowadzenie prac w okresie lęgowym ptaków, należy w okresie jesienno-zimowym (przed sezonem lęgowym, w którym będą prowadzone prace), zabezpieczyć miejsca gniazdowania ptaków tak by uniemożliwić im dostęp do nich (np. pianką oraz co najmniej 2 cm warstwą zaprawy lub kleju murarskiego).
- 3) W ramach działań kompensujących należy zawiesić na ścianie budynku Hali czterech skrzynek lęgowych dla wróbli, 3 skrzynek dla jerzyków oraz jednej skrzynki dla szpaków. Większa liczba skrzynek wynika z zazwyczaj niepełnego zajęcia przez ptaki zamontowanych skrzynek lęgowych. Skrzynki lęgowe powinny być wykonane i zamontowane zgodnie z konstrukcją i zasadą wieszania opisaną w poradniku przygotowanym przez PTOP „Salamandra”: http://www.salamandra.org.pl/DO_POBRANIA/PRAWO/folder_bloki.pdf. Optymalnym rozwiązaniem jest zamontowanie dostępnych na rynku, trwałych skrzynek trocinobetonowych

Przemysław Wylegała

